

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus on käynnistynyt

**Tervetuloa Kuntaliiton
aamukahville kuulemaan
uudistuksen ensiaskelista!**

**TORSTAINA 5.10.2023
TEAMS-linjoille
klo 9 - 10**

 229
Ihmiset

KUNTA
LIITTO

KUNTA
LIITTO

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus on käynnistynyt

**Tervetuloa Kuntaliiton
aamukahville kuulemaan
uudistuksen ensiaskelista!**

**TORSTAINA 5.10.2023
TEAMS-linjoille
klo 9 - 10**

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen

Taloustorstai EXTRA

5.10.2023

Sanna Lehtonen @SKlehtonen

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus tarvitaan!

- Sote-uudistus muutti verojen ja valtionosuuksien tasoa ja suhdetta jokaisessa kunnassa
→ Tarvittiin talousvaikutuksia tasaavia mekanismeja
- Se, että kaikki valtavat talouden muutokset kohdistettiin pelkästään kuntatalouteen oli **poliittinen arvovalinta**
 - Vaihtoehtoinen tapa olisi ollut hyväksyä kaikkien neljän toimijan (kunnat, valtio, veronmaksaja, hyvinvointialueet) tilanteiden muuttuvan
 - Tasauserin vaikutus voi yksittäisissä kunnissa nousta erittäinkin merkittäväksi
 - TE24-uudistus muuttaa valtionosuutta 2025→
- Uuden kunnan rahoitusjärjestelmä tulee olla ennustettava, vakaa ja perustua uuden kunnan lakisääteisiin tehtäviin – ei menneisyyteen!

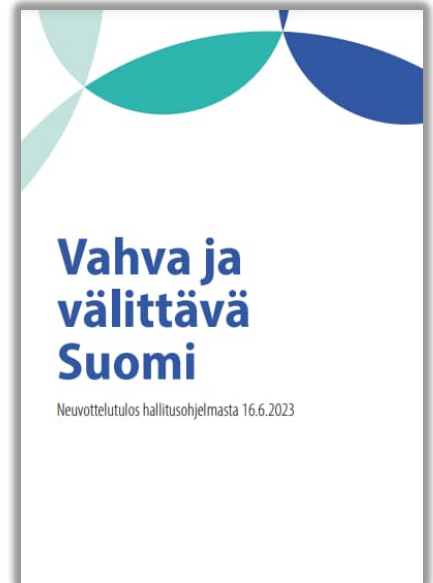
Neuvottelutulos hallitusohjelmasta julkaistiin 16.6.2023

Uusi hallitus uudistaa kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän

Kuntien rahoituspohjan uudistaminen

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.

Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Järjestelmän tulee olla laskennallinen, selkeä ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa omavastuisuuden lisäämisellä. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti siten, että se ei lisää julkisia menoja, vaan vahvistaa kasvua ja julkista taloutta pitkällä aikavälillä.

KUNTA LIITTO

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Etusivu Vastuualueet + Ajankohtaista Hankkeet ja säädösvalmistelu Julkaisut Ministeriö Yhteystiedot

Hae

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää uudistetaan

valtiovarainministeriö
31.8.2023 13.48 TIEDOTE

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen on asettanut kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Työryhmän puheenjohtajana toimii ylljohtaja Jani Pitkäniemi valtiovarainministeriöstä.

Työryhmän tehtävänä on arvioida kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kehittämistarpeita suhteessa kuntien tehtäviin. Kunnilla on uusi rooli peruspalvelujen järjestämisessä, kun sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalvelujen järjestäminen on siirtynyt hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta ja vastaavasti työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen kuvaa uudistusta erittäin merkittäväksi asiaksi kunnille. "Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on varmistaa eri kokoisten

KUNTA LIITTO Kommun-
förbundet

VM tiedotti rahoitusjärjestelmän uudistamista 31.8.2023

Uudistustyön keskeiset lähtökohdat

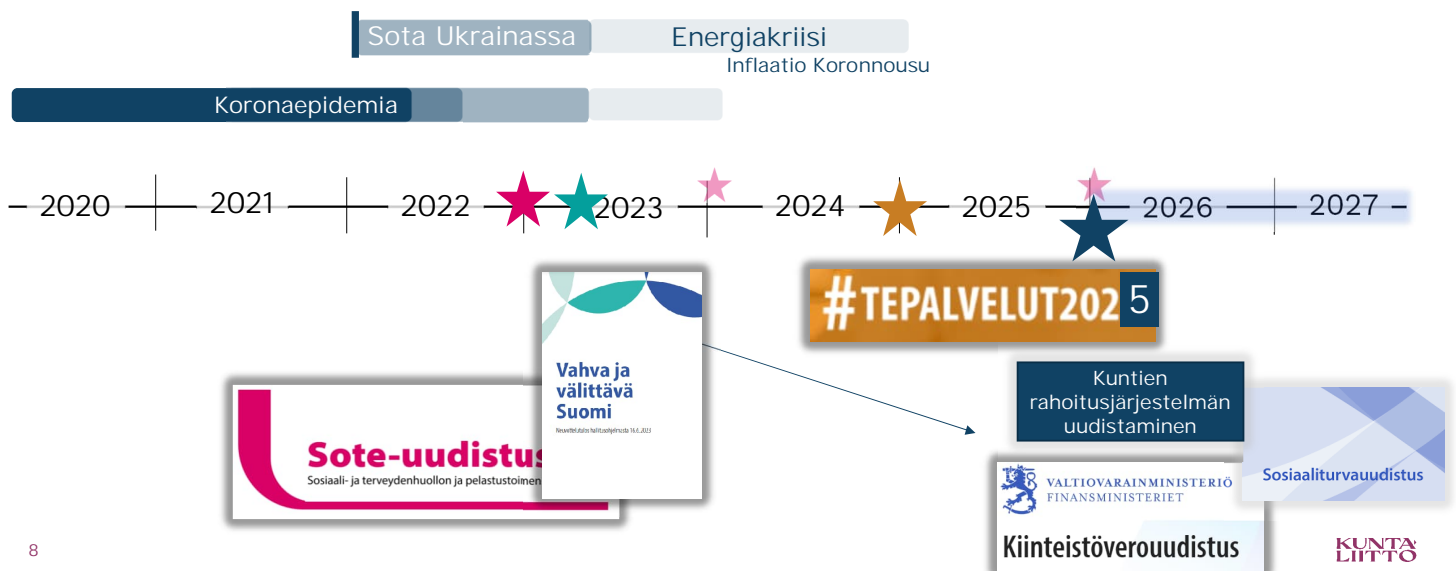
- Uusi rahoitusjärjestelmä voimaan 1.1.2026
- Poliittinen käsittely tapahtuu valtiosihteeriryhmässä (Elina Laavi) ja yhteiskunnan uudistamisen (YU) ministerityöryhmässä
- Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti ts. uudistuksessa olemassa olevia rahoja jaetaan uudelleen
- Hankkeelle asetetaan valmisteluryhmä, jossa ovat edustettuna valtionosuusjärjestelmän sektoriministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto
 - Kuntaliitosta Sanna Lehtonen ja Olli Riikonen
- "Hankkeelle asetetaan mahdollisesti myöhemmin selvityshenkilö/ selvitysryhmä."
- "Valmistelussa käydään säännöllistä vuoropuhelua kuntien ja kaupunkien kanssa."
- Tutkimusta? 1) perushintojen päivitys; 2) kasvavien tarpeet; 3) muuttotappio-kuntien kehitys
- Virkatyönä? 1) tulopohjan tasaus; 2) sote-tasauserät; 3) TE-rahoituskriteerit; myös perustoimeentulotuen rahoitusosuus mainittu

7

KUNTA LIITTO Kommun- förbundet

Suuret kriisit ja uudistukset muuttavat kuntataloutta

Muutosta muutoksen perään!

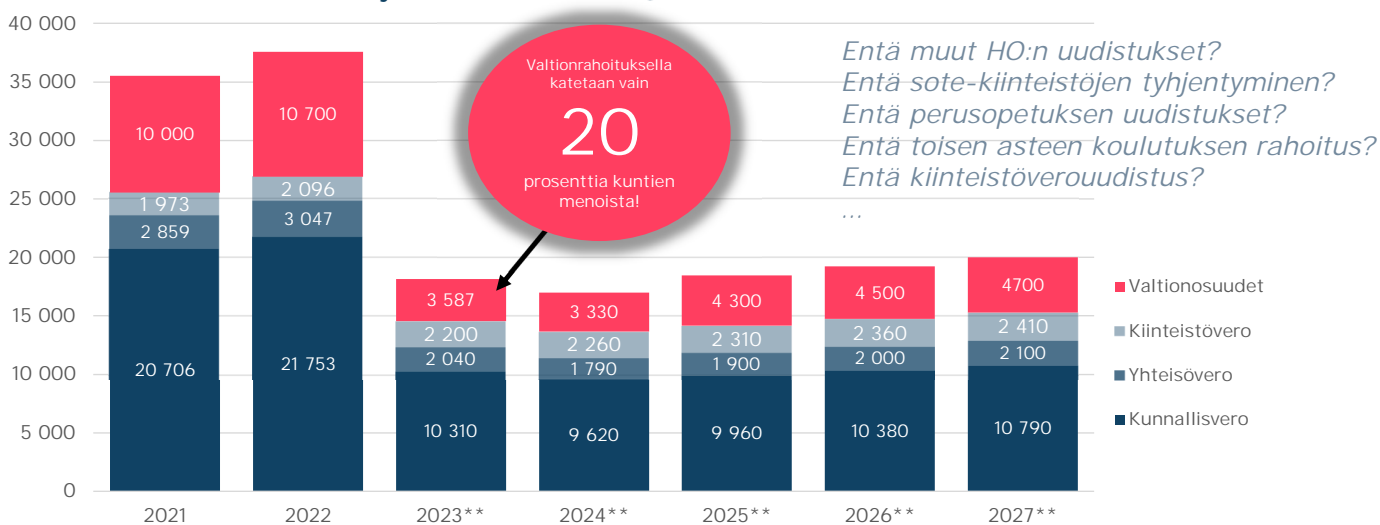
8

Huoli 1: Uudistuksen laajuus

Kuntien toiminnasta valtaosa, noin 80 % rahoitetaan kuntien omilla verotuloilla

Kuntien verorahoituksen jakautuminen, milj. euroa vuosina 2021-2027

Lähteet: Verotulot Kuntaliiton veroennustekehikko 8/23, valtionosuuslaskelmat 8/23 VM/KL

Huoli 2:

Kuntien mukaanotto

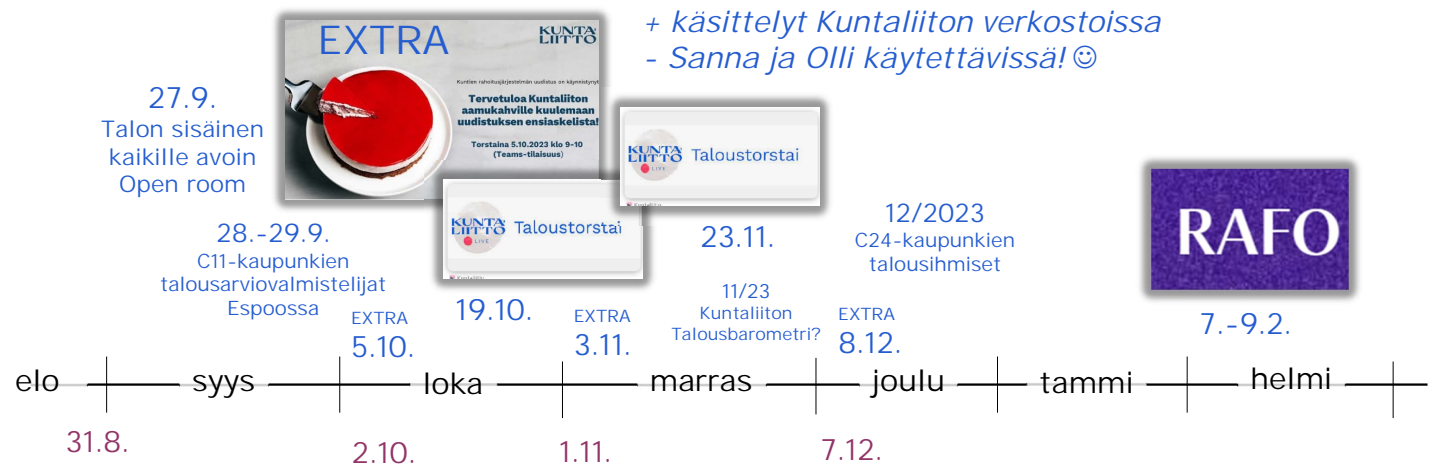

Timo Reina, Ryhmä44 7.9.2024

Kuntaliiton toiminnasta...

- Tuemme rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän laaja-alaista uudistamista.
- Lisäämme ymmärrystä rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista ja vaikutuksista ja osallistamme laajasti kuntakenttää valmisteluun.
- Tuotamme tietoa ja annamme asiantuntemusta uudistuksen valmistelun ja onnistumisen tueksi itse ja tarvittaessa yhteistyössä tutkimustahojen kanssa.

Kuntien mukaanoito valmisteluun

Valmisteluryhmän kokoukset

KUNTA LIITTO | Kommun- förbundet

KUNTA LIITTO

- perushintojen päivitys
- kasvavien tarpeet
- muuttotappio-kuntien kehitys
- tulopohjan tasaus
- sote-tasauserät
- TE-rahoituskriteerit; myös perustoimeentulotuen rahoitusosuus mainittu

Kuntien verorahoituksen uudistaminen

- Mitä se voisi konkreettisesti pitää sisällään?

Kiinteistöverouudistus
- arvostamisperusteiden
tarkistaminen myyntiarvoja
vastaavaksi

Verovähennyksistä pidättäytyminen

Konsernissuhteiden muutos sote-
uudistuksessa, esim. kuntien yhtiöiden
luotonsaanti supistuvilla alueilla

Investointien rahoitus ja
investointikyvyn lisääminen

Kuntien valtionosuusleikkauksista
pidättäytyminen

Kuntien uudet veropohjat

Perustoimeentulotuen
kuntien rahoitusosuuden poisto

Kustannustenjaon tarkistus

Kaupungit / valtio -kustannusjako; MAL,
liikennehankkeiden kustannustenjako ym.

Valtionosuudet ja valtionavustukset

Kasvun / supistumisen huomioon
ottaminen rahoitusperusteena;
• kannustin kasvuun
• mahdollisuus älykkääseen
supistumiseen

Valtionosuustehtävät

Ei negatiivisia valtionosuuksia

Valtionosuusperusteiden arviointi, esim.
- Sote-uudistuksen tasausmekanismit
- Vieraskielisyys
- Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat
- Positiivinen diskriminaatio

Tulopohjan tasauksen uudistaminen

- Tasattavat verotulot (kuve, yve, kive, kave)
- Tuulivoiman verotuotot

Pienten lukioiden korotuksen
muuttaminen koulutuksen
saavutettavuuteen perustuvaksi

Valtionosuusjärjestelmän hallinnollinen
kaksijakoisuus

Kotikuntakorvausjärjestelmämaisen
kuntien välisen korvausjärjestämisen
laajentaminen perusopetuksen lisäksi
- varhaiskasvatukseen ja
- lukiokoulutukseen

KUNTA LIITTO Kommun-
förbundet

Kiitos!

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja
Elinvoima ja talous -yksikkö
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+358 9 771 2079, +358 50 575 9090
Twitter: @SKlehtonen
Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO